

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:
**ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ
МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

Студента 2 курсу, 5мз групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Козачука
Богдана
Ігорівна

Науковий керівник
д. е. н.
доцент

(підпис керівника)

Новікова
Наталя
Леонідівна

Гарант освітньої програми
к. е. н.
доцент

(підпис гаранта)

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Спеціалізація: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри

«20» січня 2021 р.

**Завдання
на випускн кваліфікаційну роботу (проект)
студентові**

Козачуку Богдану Ігоровичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

«Формування та реалізація державної молодіжної політики України»

Затверджена наказом ректора від «28» грудня 2020 р. № 3940

2. Строк здачі студентом закінченої роботи (проекту): 22.10.2021

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): метою випускної кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних засад формування та реалізації державної молодіжної політики та розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення в Україні.

Об'єкт дослідження: процес формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Предмет дослідження: теоретичні та прикладні аспекти формування та реалізації державної молодіжної політики в Україні.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Сутність та складові державної молодіжної політики

1.2. Напрями формування та реалізації державної молодіжної політики.

РОЗДІЛ 2. ТЕНДЕНЦІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз реалізації державних програм у сфері молоді в Україні.

2.2. Моніторинг та оцінювання ефективності реалізації державної молодіжної політики України.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Календарний план виконання роботи (проекту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	до 13.11.2020	13.11.2020
2	Затвердження плану та завдання випускної кваліфікаційної роботи	до 20.01.2021	20.01.2021
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 16.04.2021	16.04.2021
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	до 14.06.2021	14.06.2021
5	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису третього розділу випускної кваліфікаційної роботи	06.09.2021	06.09.2021
6	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедру	до 22.10.2021	22.10.2021
7	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	25.10-05.11.2021	25.10-05.11.2021
8	Зовнішнє рецензування ВКР	08.11-12.11.2021	08.11-12.11.2021
9	Подача роботи завідувачу кафедри	15.11-19.11.2021	15.11-19.11.2021
10	Захист випускної кваліфікаційної роботи	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «20» січня 2021 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) Дьяченко О.В.

9. Завдання прийняв до виконання студент

_____ (прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

Випускна кваліфікаційна робота Козачука Богдана Ігоровича на тему: «Формування та реалізація державної молодіжної політики України» відповідає темі та носить актуальний характер. Автором опрацьовано значний масив вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел, що дало змогу розкрити сутність заявленої теми.

У першому розділі автором досліджено теоретико-методичні підходи до формування та реалізації державної молодіжної політики, розкрито сутність, складові та напрями державної молодіжної політики.

Другий розділ ВКР присвячено аналізу тенденцій реалізації державної молодіжної політики в Україні.

У третьому розділі запропоновано напрями удосконалення реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Зміст та структура роботи розкривають тему, робота виконана відповідно до вимог та рекомендована до захисту з позитивною оцінкою, а її автор Козачук Богдан Ігорович заслуговує на присвоєння ступеня магістр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____

_____ (підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Дьяченко Ольга Володимирівна _____

_____ (підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):

Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента _____

_____ (прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми): Дьяченко О.В. _____

_____ (підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____

_____ (підпис)

«19» листопада 2021 р

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ	7
1.1. Сутність та складові державної молодіжної політики	7
1.2. Напрями формування та реалізації державної молодіжної політики.	11
РОЗДІЛ 2. ТЕНДЕНЦІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	16
2.1. Аналіз реалізації державних програм у сфері молоді в Україні.	16
2.2. Моніторинг та оцінювання ефективності реалізації державної молодіжної політики України.	23
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	36
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45

ВСТУП

Результати реформи, розпочатої у 2014 р., поступово стають відчутними в кожному регіоні України. Децентралізація влади як основа реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади дала змогу органам місцевого самоврядування посилити свою спроможність щодо реалізації повноважень, передусім на основі нових можливостей збільшення надходжень бюджетних коштів. Це, у свою чергу, передбачає посилення відповідальності органів місцевого самоврядування за забезпечення соціально-економічного та культурного розвитку територій. Одним із напрямів діяльності органів місцевого самоврядування є створення сприятливих умов для активної участі молоді в процесі розвитку територіальних громад. Процес створення об'єднаних територіальних громад, фінансової децентралізації призвів до оновлення підходів до здійснення роботи органів влади з формування та реалізації державної молодіжної політики [25].

Актуальність означеної вище проблематики обумовлена й тим, що молодь – це основний потенціал розвитку громад. Особливе значення в змісті сучасної молодіжної політики належить молодіжній роботі на рівні громади. Ця робота передбачає врахування всіх наявних ресурсів і налагодження взаємодії між спеціалістами різних сфер діяльності (освіта, культура, соціальний захист тощо) та залучення до співпраці представників громадського сектору й бізнесу (міжсекторальна взаємодія). Проте, незважаючи на актуальність питання децентралізації та її вплив на процеси формування й реалізації молодіжної політики, залишається чимало питань, які потребують вирішення.

Дослідженням питань формування та реалізації державної молодіжної політики присвячено праці провідних фундаторів – представників різних наукових шкіл, а саме О. Безпалько, Є. Бородіна, С. Лазора, Є. Лебеденко, К. Мантгейма, М. Перепелиці, А. Счізеротто, С. Паугам, Р. Томсона, Д. Флінн та

інші. Вивчення праць науковців дозволяє ґрунтовно дослідити сутність поставленого наукового завдання, а також сформулювати питання, що залишаються невирішеними.

Мета дослідження. Метою випускної кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних засад формування та реалізації державної молодіжної політики та розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення в Україні.

Відповідно до мети було визначено коло завдань:

- дослідити сутність та складові державної молодіжної політики;
- охарактеризувати напрями формування та реалізації державної молодіжної політики;
- проаналізувати реалізацію державних програм у сфері молоді в Україні;
- здійснити моніторинг та оцінювання ефективності реалізації державної молодіжної політики в Україні;
- визначити напрями удосконалення державної молодіжної політики України.

Об'єктом дослідження є процес формування й реалізації державної молодіжної політики України.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти формування й реалізації державної молодіжної політики України.

Методи дослідження. Для досягнення мети випускної кваліфікаційної роботи та вирішення поставлених завдань використано низку загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: метод системного підходу та історико-логічний метод – при дослідженні теоретичних аспектів формування та реалізації державної молодіжної політики; методи аналізу та синтезу, групування, узагальнення, перехід від абстрактного до конкретного – при аналізі процесів формування й реалізації державної молодіжної політики; економіко-статистичні – при здійсненні моніторингу та оцінюванні процесів формування й реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Інформаційною базою випускної кваліфікаційної роботи є широке коло наукових джерел: монографічні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, публікації у періодичних виданнях, законодавчі та нормативні акти з питань формування й реалізації державної молодіжної політики; офіційні статистичні матеріали Державної служби статистики України, Міністерства молоді та спорту України, а також статистична інформація міжнародних організацій, інтернет-джерела.

Випускна кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (налічує 50 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 50 сторінок комп'ютерного тексту, у тому числі основний 45 сторінок, містить 2 таблиці, 13 рисунків.

Основні положення випускної кваліфікаційної роботи відображені у статті: Козачук Б. Формування та реалізація державної молодіжної політики України / Б. Козачук // Публічне управління та адміністрування в умовах суспільних трансформацій. Збірник наукових статей. – 2021. –С. 116

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Сутність та складові державної молодіжної політики

На сучасному етапі реалізації реформи децентралізації в Україні молодь бере активну участь у розбудові країни. Це дозволяє використовувати потенціал молодих людей задля суспільних, регіональних інтересів чи інтересів будь-якої окремої молодої людини. Він може бути використаним у якості додаткового джерела можливостей в організаційній, кадровій, інформаційно-пропагандистській, фінансовій та інших сферах, що дозволяє ефективніше готувати і проводити конкретну акцію чи захід, а отже і державну молодіжну політику в цілому [25].

У сучасній науці вирізняються різні підходи до вивчення молодіжної політики. Так науковці В. Головенько, М. Перепелиця розглядають державну молодіжну політику як механізм, що забезпечує послідовність поколінь [32]. Соціальний аспект формування та реалізації державної молодіжної політики розглядає у своїх наукових дослідженнях В. Луков [14]. Дослідник Ю. Вишневський представляє державну молодіжну політику як вагомий інструмент сприяння інтеграції України в європейське та світове співтовариство. Науковці М. Головатий та А. Шаронов досліджували державну молодіжну політику як чинник суспільного розвитку молоді [5,6]. Теоретичні підходи щодо визначення державної молодіжної політики представлено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Теоретичні підходи до визначення державної молодіжної політики

Дослідники	Підходи щодо визначення
Д. Андрєєва	політика, що здійснюється в суспільстві в усіх сферах життєдіяльності молоді як в її інтересах, так і в інтересах суб'єктів молодіжної політики
Є. Бородін	комплекс теоретичних, концептуальних положень про завдання суспільства, держави, суспільних інститутів щодо соціалізації, підтримки, сприяння соціальному становленню молоді та практична діяльність політичних і суспільних суб'єктів, спрямована на розв'язання проблем молодого покоління в цілому або його окремих категорій
В. Головенько	комплексне явище, яке є результатом практичної, науково-теоретичної та іншої діяльності соціальних інституцій стосовно молоді
А. Данилов	напрямок діяльності держави, мета якої – створення необхідних соціально-економічних, організаційних умов і гарантій для соціального становлення і розвитку молоді, реалізація творчого потенціалу молодого покоління в інтересах розвитку суспільства
В. Лісовський	система заходів із «завоювання», утримання і підтримки певного соціального (економічного, правового, політичного, етнічного, культурологічного тощо) статусу групи молоді, яка через ті або інші причини виявлялася або може виявитися у перспективі в скрутному, обмеженому становищі в порівнянні з іншими групами (верствами) населення і при цьому лише власними силами не в змозі поліпшити своє становище
М. Перепилиця	комплексне явище, що є результатом практичної, науково-теоретичної, ідеологічної та іншої діяльності соціальних інституцій стосовно молоді

Джерело: сформовано автором за [2,3,5,6,8,32,38,44]

Таким чином, систематизуючи ряд визначень державної молодіжної політики можна зробити висновок, що це комплексна система заходів, у сфері молоді, яка здійснюється у всіх сферах суспільства.

Державна молодіжна політика формується та реалізується завдяки використанню певних принципів, представлених в табл. 1.2.

Таблиця 1 .2.

Принципи формування та реалізації державної молодіжної політики

Напрямок систематизації принципів	Принципи
Суспільно-інституційний	демократія, гуманізм, законність, принцип надання гарантій, принцип пріоритетності
Інституційно-організаційний	принципи єдності, публічності, професійної компетентності, рівності та доступності
Соціально-інституційні	принципи соціальної захищеності, спадкоємності, конфіденційності

Джерело: сформовано автором за [7,10,14]

Група суспільно-інституційних принципів представлена такими принципами як: демократія - принцип , яким встановлюється влада народу в управлінні державою , оскільки демократичність, притаманна владі і державі, спонукає до формування і відповідної до неї демократичної управлінської системи; гуманізм - принцип означає, що людина визначається як найвища цінність; законність - передбачається, що чітко дотримуватимуться Конституція України, нормативно-правові акти , створюватиметься режим забезпечення прав і свобод молоді людини; принцип надання гарантій - державою надаються кожному молодому громадянину державні соціальні послуги, змістом яких є освіта, виховання, духовний і фізичний розвиток , професійна підготовка; принцип пріоритетності передбачає підтримку державою молодіжних проєктів, реалізацію програм та ініціатив [10].

Група суспільно-інституційних принципів представлена такими принципами як: принцип єдності – передбачається системний розподіл повноважень та відповідальності, прав та обов’язків фахівців виконавчих структур всіх ланок влади; публічності - завдяки якому забезпечується взаємозв’язок між виконавчими органами і суспільством ; професійної

компетентності - державні службовці, на яких покладена функція формування та реалізації молодіжної політики, повинні бути професійно обізнаними щодо реалізації окреслених задач ; рівності та доступності - визнається коло прав та обов'язків кожної молодої людини стосовно необхідності надавати рівні можливості щодо розподілу та доступності послуг та ресурсів [7,10,14].

Група соціально -інституційних чинників представлена такими принципами як: принципи соціальної захищеності - йдеться про правову й соціальну захищеність тих молодих громадян, які через власний соціальний статус та стан здоров'я не можуть самотужки подбати про себе; спадкоємності – означає, що на процеси формування та реалізації державної молодіжної політики не мають системно впливати соціально-інституційні зміни у системі публічного управління; конфіденційності - принцип , за яким має зберігатися таємниця та не розголошуватися дані про особу молодого громадянина та допускатися ситуація, яка може негативно вплинути на його здоров'я, честь, гідність та соціальне становлення [7,10].

Отже процеси формування та реалізації молодіжної політики в країні має бути спрямовані на створення в Україні такого середовища, в якому права кожної молодої людини будуть дотримані , у всіх молодих людей буде можливість у повній мірі розкрити свій потенціал у професійній та особистій сфері. Для створення цього середовища необхідно враховувати, що життя молодих людей визначається політикою у різноманітних сферах та на різних рівнях її реалізації. Отже, лише шляхом включення молоді як пріоритету серед різних сфер політики , можна забезпечити врахування конкретних потреб молодих людей у політиці держави чи програмах, що стосуються молоді. Державна молодіжна політика передбачає посилення міжгалузевого співробітництва на всіх рівнях прийняття рішень та синергію і взаємодоповнюваність між молодими людьми, органами місцевого самоврядування, органами виконавчої та державної влади .

1.2. Напрями формування та реалізації державної молодіжної політики

Державна молодіжна політика в умовах децентралізації орієнтована на формування комфортного середовища для життя та розвитку молоді в громадах, а пріоритетними напрямками її реалізації є фінансове та кадрове забезпечення, розвиток молодіжної інфраструктури й залучення молоді до процесу розроблення й ухвалення рішень та контролю за їх виконанням. Процеси формування та реалізації державної молодіжної політики включають чітке формування мети та завдань. Мета та завдання державної молодіжної політики представлені на рис. 1.1.

Метою молодіжної політики є забезпечення умов, необхідних для розвитку й самореалізації молоді, її формування як здорових, дбайливих та відповідальних особистостей; підготовки молоді до самостійності та професійної діяльності, виховання активних громадян, носіїв позитивних змін у громаді та державі.

Завдання молодіжної політики

1. вивчення становища молоді;
2. визначення пріоритетів та стратегічних напрямків роботи з молоддю на майбутнє;
3. координація зусиль та заохочення співпраці між органами влади, а також молодими особами, молодіжними організаціями та тими, хто активно працює з молоддю або досліджує молодіжну роботу;
4. гарантування й обов'язкове фінансове та організаційне забезпечення передбачених чинним законодавством пільг і прав молодих осіб;
5. інформаційна, організаційна та фінансова підтримка ініціатив молоді;
6. забезпечення умов для всебічного і гармонійного розвитку особистості;
7. підтримка розвитку інституту сім'ї;
8. розвиток молодіжної інфраструктури

Рис. 1.1. Мета та завдання державної молодіжної політики

Джерело: сформовано автором за [15]

Отже, досягнення мети державної молодіжної політики передбачає реалізацію завдань. Реалізація першого завдання державної молодіжної політики щодо вивчення становища молоді включає збір, обробку та систематизацію інформації про поточний рівень матеріального забезпечення та освіти, здоров'я, працевлаштованості, соціальної включеності та громадської активності молоді, а також вивчення цінностей, інтересів та потреб молоді з метою своєчасного інформування інституцій, причетних до роботи з молоддю, та формування стратегічних напрямків державної молодіжної політики. Реалізація другого завдання державної молодіжної політики щодо визначення пріоритетів та стратегічних напрямків роботи з молоддю на майбутнє включає узагальнення інформації про кращі практики успішних молодіжних програм та заходів; забезпечення логістичної, інформаційної та фінансової підтримки програм, ініціатив та проектів, що здійснюються за напрямками, передбаченими стратегією молодіжної політики. Реалізація третього завдання державної молодіжної політики щодо координації зусиль та заохочення співпраці між органами влади, а також молодими особами, молодіжними організаціями та тими, хто активно працює з молоддю включає удосконалення механізму ефективного партнерства; заохочення та підтримка інститутів громадянського суспільства до вирішення цілей та завдань молодіжної політики шляхом створення відповідного державного механізму, у тому числі за рахунок прийняття органами державної влади та місцевого самоврядування відповідних програм; створення умов для залучення молоді до членства у громадських об'єднаннях. Реалізація четвертого завдання державної молодіжної політики щодо гарантування їй обов'язкове фінансове та організаційне забезпечення передбачених чинним законодавством пільг і прав молодих осіб, що компенсують зумовлені віком чи особливими потребами обмеження їхнього соціального статусу включає створення дієвого інституту соціальних послуг для молоді і соціальної підтримки молоді; забезпечення доступу молоді до отримання соціальних благ для задоволення потреб кожної молодої особи,

відповідно до її інтересів та здібностей. Реалізація п'ятого завдання державної молодіжної політики щодо інформаційної, організаційної та фінансової підтримки ініціатив молоді включає забезпечення рівних можливостей використання інформаційного простору, реалізацію та захист прав і законних інтересів молодих осіб; популяризацію ініціативності та творчості серед молоді; допомогу молодим особам у реалізації й самореалізації творчих можливостей та ініціатив; створенню умов для забезпечення реалізації інших конституційних прав молоді та її громадянських обов'язків. Реалізація шостого завдання державної молодіжної політики щодо забезпечення умов для всебічного і гармонійного розвитку особистості включає підготовку до самостійного життя молоді через забезпечення рівних умов і можливостей для отримання якісної освіти, професійного навчання, перепідготовки, працевлаштування і зайнятості молоді. Реалізація сьомого завдання державної молодіжної політики щодо підтримки розвитку інституту сім'ї включає заходи щодо сприяння народжуваності, надання адресної соціальної допомоги молоді, що опинилась у складних життєвих обставинах; створення більш широких і рівних можливостей для всіх молодих осіб у сфері освіти і на ринку праці, зокрема для тих категорій молоді, які ніде не навчаються і не працюють. Реалізація восьмого завдання державної молодіжної політики щодо розвитку молодіжної інфраструктури включає заходи щодо розширення та ефективного використання мережі молодіжних центрів, молодіжних таборів, позашкільних установ, оздоровчо-спортивних закладів та закладів культури.

Досягнення мети та виконання завдань формування та реалізації державної молодіжної політики неможливе без визначення напрямів їх реалізації. Напрямами реалізації державної молодіжної політики представлені на рис. 1.2 .

НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

Молодіжна політика в умовах децентралізації;
Працевлаштування молоді;
Громадянська освіта;
Здоровий та безпечний спосіб життя;
Волонтерська діяльність серед молоді;
Міжнародне молодіжне співробітництво;
Регіональна молодіжна політика;
Співпраця з інститутами громадянського суспільства

Рис. 1.2. Напрями реалізації державної молодіжної політики

Джерело: сформовано автором за [15]

Впровадження ефективної державної молодіжної політики в умовах децентралізації можливе лише за умови об'єднання зусиль і координації діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та молодіжного представництва. На національному рівні доцільно передбачити розробку та прийняття нормативно-правового забезпечення; формування стратегій розвитку та пріоритетних напрямів молодіжної політики, зокрема виховання свідомої й відповідальної молоді; забезпечення підвищення кваліфікації молодіжних працівників; методичну підтримку, зокрема з урахуванням міжнародного досвіду та найкращих практик; фінансування або сприяння в залученні фінансових коштів на реалізацію програм, проєктів, конкурсів тощо.

Регіональний рівень має відповідати за реалізацію молодіжної політики в рамках підходів, запропонованих на національному рівні. На регіональному рівні також можуть бути розроблені та ухвалені регіональні програми, орієнтовані на потреби молоді, з урахуванням

місцевих особливостей .

Місцевий рівень характеризується тим, що децентралізація передбачає збільшення відповідальності на місцях, перегляд можливостей для реалізації молодіжної політики на місцевому рівні, відповідно функцій основних гравців. Для ефективної реалізації молодіжної політики на рівні громади важливо передбачити: необхідну інфраструктуру молодіжної політики, у тому числі здійснення її організаційного та фінансового забезпечення; забезпечення діяльності молодіжних центрів і молодіжних працівників; сприяння формуванню та розвитку інститутів громадянського суспільства; налагодження міжгалузевої та міжсекторальної взаємодії у молодіжній роботі; здійснення оцінки ефективності молодіжної роботи на рівні громади (відповідно до розроблених показників) і звітування перед громадою про стан роботи з молоддю; забезпечення умов молодіжної участі та молодіжного громадського контролю . Важливим на сьогодні є не тільки забезпечення координації молодіжної роботи, але й активне залучення молоді до життя місцевих громад. Забезпечення координації молодіжної роботи та активного залучення молоді до життя місцевих громад можливе за умови формування молодіжної інфраструктури в об'єднаних територіальних громадах, що передбачає підтримку та розвиток діючих і створення нових молодіжних центрів/молодіжних просторів та запровадження діяльності молодіжних працівників. Доцільно акцентувати увагу на тому, що молодіжний простір громади має стати не тільки місцем надання певного набору послуг , але й первинним осередком громадянської активності молоді , приміром, через механізм створення молодіжного консультативно-дорадчого органу ОТГ серед громадських активістів, представників молодіжних громадських об'єднань.

РОЗДІЛ 2

ТЕНДЕНЦІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз реалізації державних програм у сфері молоді в Україні.

На національному рівні центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної молодіжної політики України є Міністерство молоді та спорту, яке відповідно до покладених на нього завдань в умовах децентралізації виконує наступні функції: нормативно-правове забезпечення; формування стратегії розвитку та пріоритетних напрямів молодіжної політики, зокрема виховання свідомої й відповідальної молоді; забезпечення підвищення кваліфікації молодіжних працівників; методична підтримка, зокрема з урахуванням міжнародного досвіду та найкращих практик; фінансування або сприяння в залученні фінансових коштів на реалізацію програм, проєктів, конкурсів тощо [29].

В структурі Міністерства молоді та спорту України питаннями формування та реалізації молодіжної політики опікується департамент молодіжної політики, організаційна структура якого представлена на рис. 2.1.

Аналізуючи процес реалізації державної молодіжної політики в Україні варто звернути увагу на пріоритети, які були визначені у 2020 р. згідно Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2016-2020 роки, прийнятою постановою Кабінет Міністрів України № 148 від 18 лютого 2016 р. [29,41] (рис. 2.2)

СТРУКТУРА ДЕПАРТАМЕНТУ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ МІНІСТЕРСТВА МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

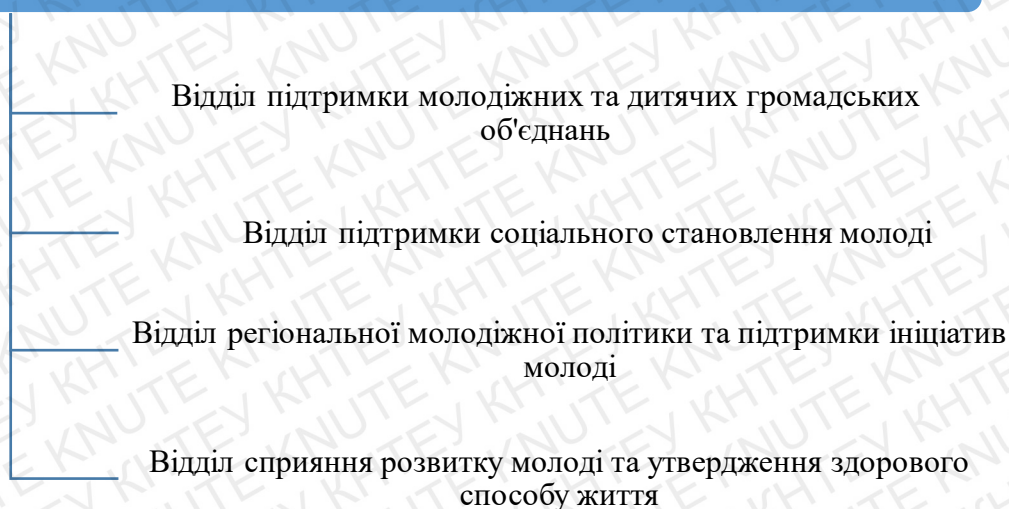

Рис. 2 .1. Організаційна структура департаменту молодіжної політики Міністерства молоді та спорту України

Джерело: сформовано автором за [29]

Результати реалізації Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2016-2020 роки наступні. З метою виконання пріоритету «Зайнятість молоді » спільно з Центром «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності » у 2016 році започатковано реалізацію в Україні європейської ініціативи «Пакт заради молоді-2020». Ініціатива реалізується за підтримки Фонду народонаселення ООН. Метою Пакту визначено створення нових робочих місць для молоді, допомога молоді здійснити правильний вибір щодо майбутньої роботи, запровадження сучасних європейських механізмів і підходів до роботи з молоддю та консолідація зусиль держави, громадськості і бізнесу для вирішення проблем освіти і працевлаштування молодих людей.

Український Пакт заради молоді-2020 став продовженням Європейського Пакту заради молоді, що має підтримку Європейського парламенту, Європейської комісії, Європейської ради та Короля Бельгії і

передбачає сприяння створенню як мінімум 300 партнерських проектів між бізнесом та освітнім сектором і забезпечення 10 000 місць для стажування та першого робочого місця молоді.

Рис . 2.2. Результати виконання Державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2016-2020 роки

Джерело: сформовано автором за [29,41]

Крім того успішно функціонує платформа «Моя кар’єра» — це веб-сайт, який містить інформацію про ринок праці та актуальні професії, можливості для розвитку та правильної побудови кар’єри. Також на ньому можна пройти ліцензований міжнародний профорієнтаційний тест «Магелано університет» для визначення інтересів, умінь та навичок і вибору майбутнього напрямку навчання. Платформу започатковано за підтримки Програми розвитку ООН [29,41].

Цілі платформи «Моя кар’єра» наступні: надати консультації та рекомендації щодо інтересів та схильностей школяра ; допомогти обрати напрям навчання та навчальний заклад ; ознайомити молодь із принципами побудови кар’єри.

З метою виконання пріоритету «Розвиток неформальної освіти»

Міністерством молоді та спорту України спільно з Державним інститутом сімейної та молодіжної політики за підтримки ЮНІСЕФ та ПРООН реалізується навчальна програма «Молодіжний працівник». Метою програми визначено: підвищити кваліфікацію молодіжних лідерів та фахівців молодіжної галузі задля ефективної розробки та реалізації обґрунтованої молодіжної політики на локальному та регіональному рівнях; налагодити ефективний діалог між держструктурами та громадським сектором і надати інформацію про кращі світові практики реалізації молодіжної політики [29,41].

Формат навчальної програми «Молодіжний працівник» передбачає навчання представників державного та громадського секторів у форматі 50/50 шляхом проведення 3 видів тренінгів: базові, спеціалізовані, тренінги для тренерів та он-лайн тестування. Учасниками програми можуть бути лідери та активісти громадських та благодійних організацій, які працюють з молоддю; державні службовці, відповідальні за реалізацію молодіжної політики на місцевому та регіональному рівні; працівники інших організацій, залучених до роботи з молоддю незалежно від форми власності.

Крім того з метою реалізації пріоритетів постійно проводяться конкурси проектів для молодіжних та дитячих громадських організацій відповідно до пріоритетних завдань у молодіжній сфері. Конкурсні пропозиції можуть подавати молодіжні та дитячі громадські організації всеукраїнського та місцевого рівнів, зареєстровані в установленому порядку не пізніше ніж за два роки до оголошення проведення конкурсу. Максимально можливий обсяг бюджетного фінансування проекту становить 75% від загальної суми кошторису витрат на реалізацію програми. Критерії надання фінансової підтримки для реалізації проектів наступні: відповідність проекту його меті; загальнодержавний рівень реалізації проекту; реалістичність досягнення і значущість очікуваних результатів та результативних показників реалізації проекту; очікувана ефективність використання бюджетних коштів

(співвідношення кошторису витрат, необхідних для реалізації проекту, та очікуваних результатів реалізації проекту ; рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення, необхідного для реалізації проекту, досвід провадження діяльності у відповідній сфері [29,41].

Щороку проводиться близько 30 масових міжнародних та всеукраїнських заходів для молоді відповідно до пріоритетних завдань, визначених Державною цільовою соціальною програмою «Молодь України» на 2016 - 2020 роки, участь у яких беруть понад 70 тисяч молодих людей.

Постійно здійснюється робота у сфері національно-патріотичного виховання, метою якого є формування у молоді української громадянської ідентичності на українських традиційних суспільно-державницьких цінностях: самобутності, соборності, волі і гідності українського народу. Щороку проводиться близько 100 міжнародних і всеукраїнських заходів, в яких беруть участь понад 50 тисяч молоді. Заходи проводяться у формі семінарів, тренінгів, форумів, вишколів, теренових ігор, наметових таборуваль, акцій, фестивалів тощо та сприяють дієвому переживанню дітьми та молоддю українських суспільно- державницьких цінностей, а також їх громадянській активності [29,41].

Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої сторони здійснюється співробітництво та обмін досвідом у галузі молодіжної політики та неформальної освіти для молоді, що спрямовано на: сприяння інтеграції молоді в суспільство загалом, заохочуючи її активну громадську позицію та ініціативність; сприяння молоді в отриманні знань, навичок, та професійних умінь поза освітньою системою, зокрема волонтерство, та визнання цінності такого досвіду; активізацію співробітництва з третіми країнами; розвиток співробітництва між молодіжними організаціями в Україні, в ЄС та в його державах -членах; просування здорового способу життя, з особливим акцентом на молоді. У рамках Угоди відповідний план заходів виконаний [29,41].

Також відповідно до Рамкової програми співробітництва між Міністерством молоді та спорту України і Радою Європи у сфері молодіжної політики розробляють дворічні плани заходів, які містять актуальні заходи по роботі з молоддю, зокрема переклад посібників та інструментів по роботі з молоддю Ради Європи: «Компас», «Скажи своє слово», «Закладинки», «Європейська Хартія про участь молоді в місцевому та регіональному житті». Крім того, відповідно до Меморандуму про співробітництво у молодіжній сфері між Міністерствами країн Вишеградської групи та Міністерствами країн-учасниць ініціативи ЄС «Східне партнерство», відповідальними за реалізацію державної політики у молодіжній сфері, укладаються дворічні плани дій, які містять конкретні заходи зі співробітництва між країнами Вишеградської групи та Східного партнерства. Здійснюється двостороння міжнародна співпраця з близько 40 країнами світу (Німеччина, Франція, Литва, Польща, Азербайджан, Грузія, Китайська Народна Республіка, Японія тощо) шляхом реалізації спільних проектів та участі у них (наприклад, започатковано Українсько-китайський молодіжний форум «Один пояс-один шлях: від Янцзи до Дніпра» та українська делегація взяла участь у програмі Уряду Японії «Корабель молодих лідерів світу») [29,41].

Відповідно до Договору між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Польща про Українсько-Польську Раду обмінів молоддю та Угоди між Урядом України і Урядом Литовської Республіки про Раду обмінів молоддю України та Литви і відповідних порядків у рамках здійснення Українсько-Польських обмінів молоддю та обмінів молоддю України та Литви проводяться конкурси проектів для молоді з метою підтримки співпраці між українською, польською та литовською молоддю та розбудови дружніх взаємин між країнами. Подавалися інститути громадянського суспільства, навчальні заклади та комунальні установи, що мають статус «неприбуткова», працюють із молоддю (визначається установчими документами) та обов'язково мають партнера з польської чи литовської сторони. Проекти подавались відповідно до щорічно затверджених Радою

пріоритетів у молодіжній сфері.

Щороку здійснювалось репрезентативне соціологічне дослідження на актуальні теми та готувались доповіді Президентові України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні. З метою впровадження механізмів формування обґрунтованої молодіжної політики розроблено 11 індикаторів, які увійшли до проекту Національних показників молодіжної політики, підґрунтям для розробки яких стали основні пріоритети Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016–2020 роки, міжнародний досвід оцінки молодіжної політики (зокрема Цілі Сталого Розвитку 2016–2030), національний досвід запровадження моніторингу становища окремих категорій населення [10 ,29] .

Одним із основних завдань процесу децентралізації є формування комфортного середовища для життя мешканців територіальних громад. Модель єдиного молодіжного простору на регіональному та локальному рівнях сприятиме поширенню кращих практик роботи з молоддю, які вже існують в об'єднаних громадах. Задля створення умов для розвитку та зайнятості молодих людей за місцем проживання визначено основні напрями реалізації молодіжної політики на рівні об'єднаних громад: кадрове забезпечення (навчання фахівців і молодіжних працівників); належне фінансування молодіжної роботи; розвиток молодіжної інфраструктури (зокрема багатофункціональних молодіжних центрів); залучення молоді до процесу розроблення, ухвалення рішень та контролю за їх виконанням.

Одним із авдання Міністерства молоді та спорту України було утворити мережу багатофункціональних молодіжних центрів за європейським зразком, які зможуть посилити роботу державних структур і забезпечити молоді змістовне дозвілля та можливості для розвитку за місцем проживання, тим самим зменшити виїзд молоді закордон. Молодіжний центр — установа, яка утворюється для надання молоді комплексних можливостей із забезпечення її навчання, самореалізації та змістовного дозвілля, які враховуватимуть стандарти Ради Європи, передбачені у Переглянутій

Європейській хартії

про участь молоді в місцевому та Раді Європи для молодіжних центрів [29,41]. Метою створення молодіжних центрів є: громадянська освіта молоді через участь у суспільній діяльності; національно-патріотичне виховання; розвиток волонтерства та мобільності молоді; реалізація творчого потенціалу молодих

осіб; плекання здорового способу життя; сприяння зайнятості молоді у вільний

час та молодіжному підприємництв. З метою заохочення молоді присуджуються премії молоді, особливі досягнення якої сприяють розвитку молодіжних ініціатив на місцевому рівні. Подавали кандидатури органи місцевого самоврядування, районні держадміністрації, громадські об'єднання (які не мають статусу всеукраїнських), відокремлені підрозділи всеукраїнських громадських об'єднань, благодійні організації, місцеві або регіональні ЗМІ. Розмір премії 50 тисяч гривень. Критеріями отримання премії визначено: особистий внесок у реалізацію громадських ініціатив на місцевому рівні (факти, які свідчать про досягнення кандидата); соціальний результат, досягнутий унаслідок реалізації цих ініціатив; високий рівень залучення молоді до реалізації проектів, кампаній, заходів; кількість реалізованих проектів, кампаній, заходів.

2.2. Моніторинг та оцінювання ефективності реалізації державної молодіжної політики України.

Національні показники становища молоді в Україні (НПСМ) – це інструмент для вимірювання ефективності в досягненні результатів (мети та завдань) реалізації молодіжної політики. НПСМ – це статистичні та соціологічні дані, що характеризують становище молоді в Україні за певними сферами життя. Показники дають змогу: досліджувати становище молоді в Україні; аналізувати зміни, які відбуваються в молодіжному

середовищі; виявляти недоліки та неузгодження у формуванні молодіжної політики; порівнювати українські та міжнародні показники становища молоді та реалізації молодіжної політики; проводити моніторинг та оцінку ефективності впровадження молодіжної політики в Україні; формувати обґрунтовану молодіжну політику в усіх сферах життя молодого покоління та вносити корективи в плани реалізації молодіжної політики.

Першим індикатором становища молоді в Національних показниках становища молоді України визначено демографічні показники. Метою аналізу є оцінити відтворення молодіжного потенціалу України. Динаміка демографічних показників України представлена на рис. 2.3.

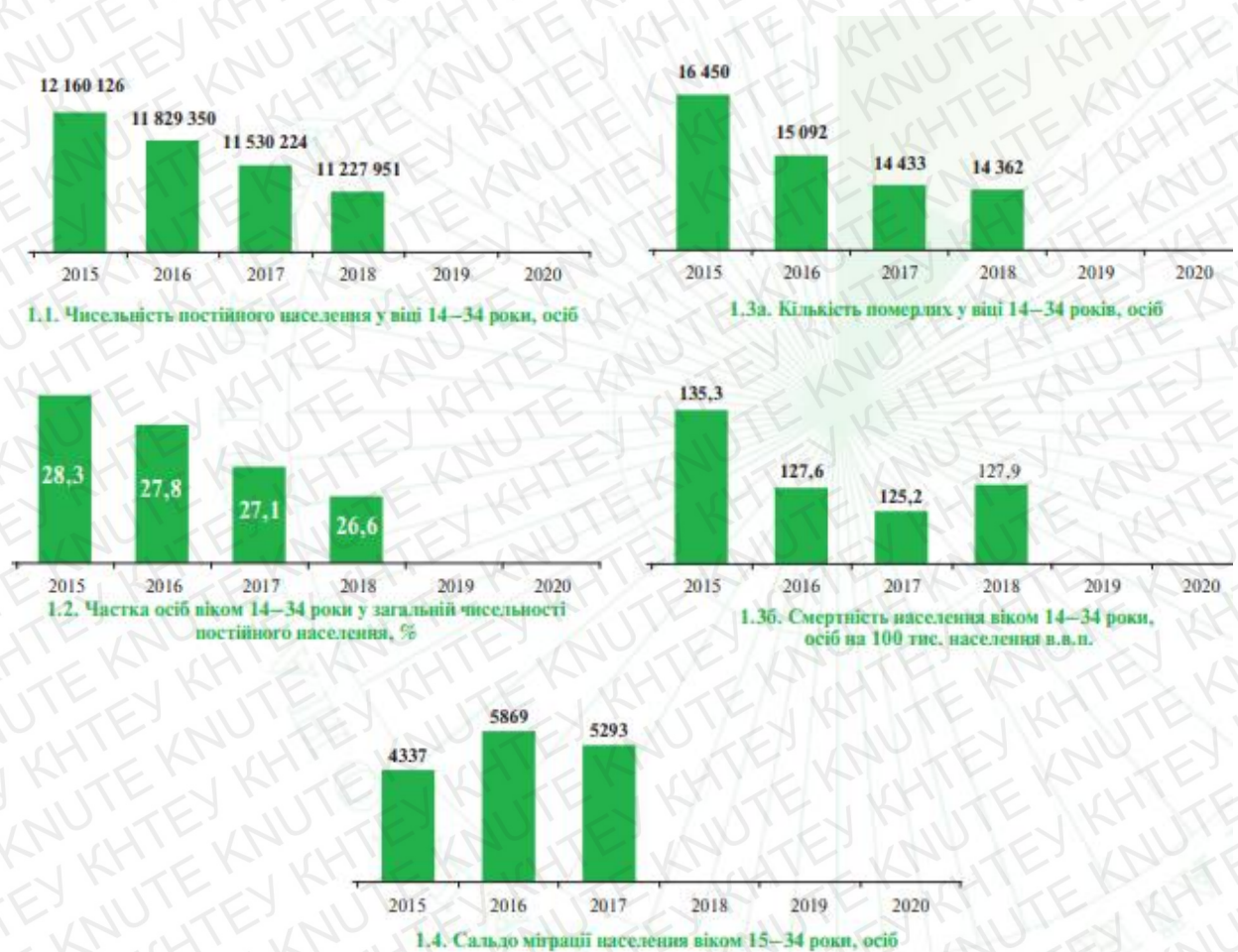

Рис. 2.3 . Динаміка індикатору 1 «Демографічні показники» Національних показників становища молоді в Україні

Джерело: сформовано автором за [29,31]

Аналіз динаміки індикатору 1 «Демографічні показники» Національних показників становища молоді в Україні показав зменшення чисельності молоді та її частки у загальній чисельності постійного населення. Рекомендації щодо покращення індикатору наступні: сприяти підвищенню народжуваності в Україні; зменшувати масштаби еміграції молоді; сприяти зворотній зовнішній міграції молоді; попереджати передчасну смерть серед молоді [29,31].

Другим індикатором становища молоді в Національних показниках становища молоді України визначено освіта молоді. Метою аналізу є сприяння рівному доступу молоді впродовж усього життя до якісної професійно-технічної та вищої освіти, а також до неформальної освіти. Динаміка показників освіти молоді України представлена на рис. 2.4 .

Аналіз динаміки індикатору 2 «Освіта молоді» Національних показників становища молоді в Україні показав зменшення частка молоді, яка отримує професійно-технічну освіту ; третина молоді, яка навчається або навчалася, поєднують навчання та роботу. Рекомендації щодо покращення індикатору наступні: створити систему кредитування професійної підготовки молоді через цільові державні програми та надання пільг комерційним банкам; створити для молоді умови, що дають змогу поєднувати навчання і роботу через впровадження механізмів гнучкої зайнятості; законодавчо врегулювати механізм прямих і непрямих пільг роботодавцям, які інвестують кошти в систему професійної освіти, надають робочі місця для виробничої практики і приймають на роботу випускників навчальних закладів; стимулювати молодь до здобуття професійно-технічної освіти [29,31].

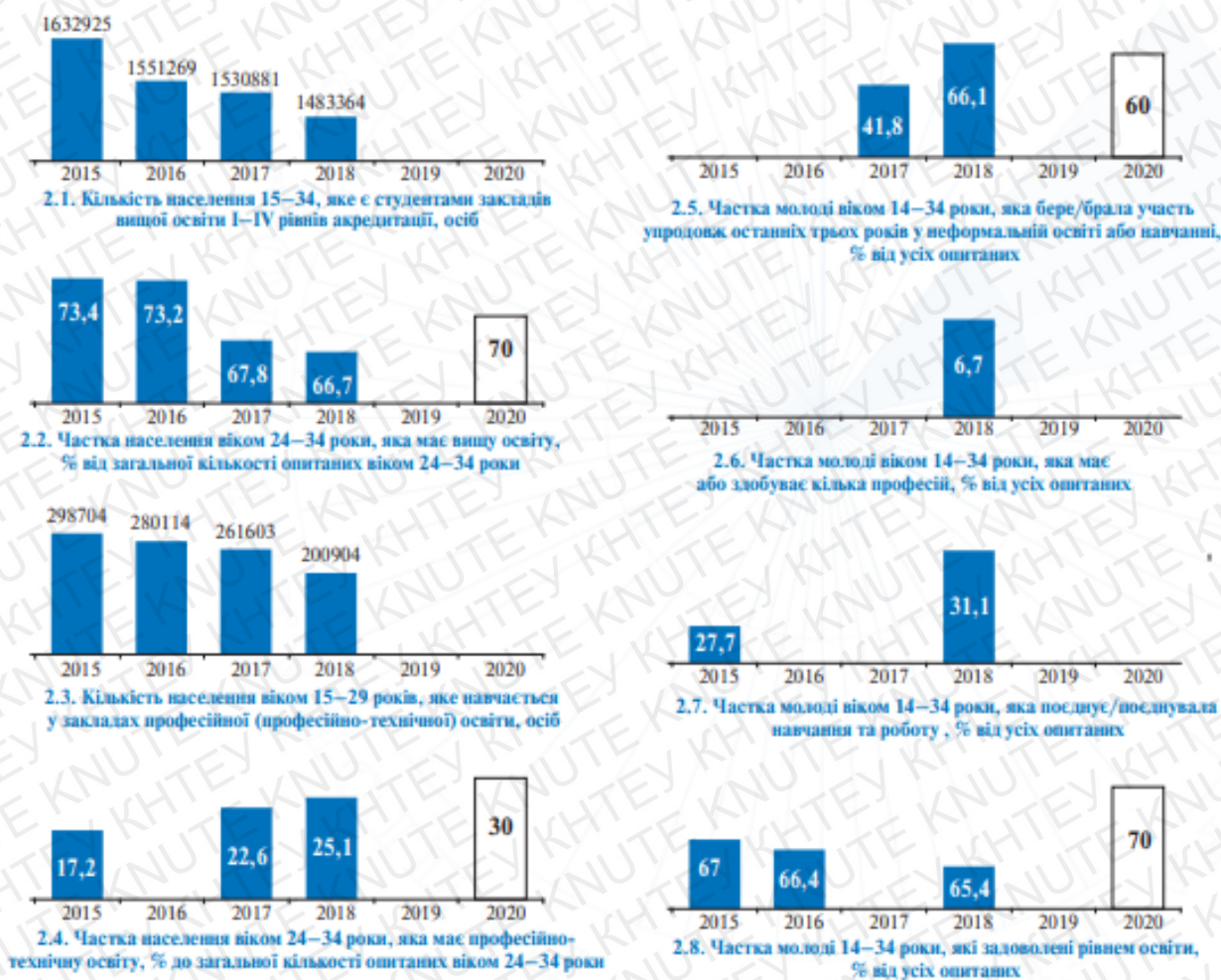

Рис . 2.4. Динаміка індикатору 2 «Освіта молоді » Національних показників становища молоді в Україні

Джерело : сформовано автором за [29,31]

Третім індикатором становища молоді в Національних показниках становища молоді України визначено «Зайнятість і працевлаштування молоді». Метою аналізу є забезпечення повної і продуктивної зайнятості та гідної праці молоді. Динаміка показників забезпечення повної і продуктивної зайнятості та гідної праці молоді України представлена на рис. 2.5 .

Рис. 2.5. Динаміка індикатору 3 «Зайнятість і працевлаштування молоді» Національних показників становища молоді в Україні

Джерело: сформовано автором за [29,31]

Аналіз динаміки індикатору 3 «Зайнятість і працевлаштування молоді» Національних показників становища молоді в Україні показав низький рівень зайнятості молоді; зниження частки молоді, яка займається та/або бажає займатися підприємницькою діяльністю; більшість молоді працює за професією, яка не відповідає отриманому рівню освіти та кваліфікації; низький вплив на молодь профорієнтаційних заходів [29,31].

Рекомендації щодо покращення індикатору наступні: розширити інформаційні послуги для молоді щодо потреб ринку праці; підвищити ефективність профорієнтаційної роботи серед молоді; залучити бізнес-сектор до фінансування підготовки необхідних для них спеціалістів та сприяння у стажуванні та проходженні виробничої практики; сприяти розвитку

молодіжного підприємництва та удосконалення нормативно-правової бази у цій сфері; розвиток платформи «Моя кар'єра».

Четвертим індикатором становища молоді в Національних показниках становища молоді Україні визначено «Матеріальне становище молоді». Метою аналізу є подолання бідності. Динаміка показників забезпечення матеріального становища молоді України представлена на рис. 2.6.

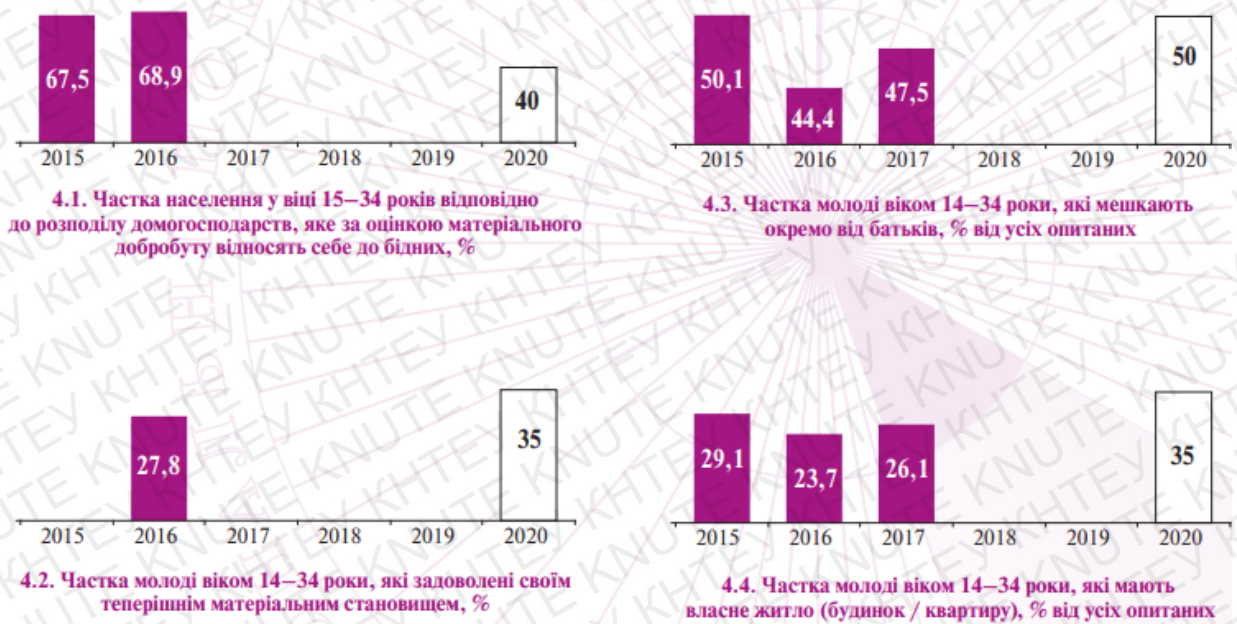

Рис. 2.6 . Динаміка індикатору 4 «Матеріальне становище молоді» Національних показників становища молоді в Україні

Джерело: сформовано автором за [29,31]

Аналіз динаміки індикатору 4 «Матеріальне становище молоді» Національних показників становища молоді в Україні показав низький рівень матеріального забезпечення молоді; зростає частка молоді, які відносять себе до бідних; низький рівень забезпечення молоді житлом.

Рекомендації щодо покращення індикатору наступні: продовжити практику молодіжного кредитування [29,31].

П'ятим індикатором становища молоді в Національних показниках становища молоді Україні визначено «Здоров'я молоді». Метою аналізу є

збільшення кількості молодих людей, які ведуть здоровий спосіб життя.

Динаміка показників здоров'я молоді України представлена на рис. 2.7.

Рис. 2.7. Динаміка індикатору 5 «Здоров'я молоді» Національних показників становища молоді в Україні

Джерело: сформовано автором за [29,31]

Аналіз динаміки індикатору 5 «Здоров'я молоді» Національних показників становища молоді в Україні показав, що значна частка молоді позитивно оцінює стан свого здоров'я, проте спостерігається досить високі показники вживання алкоголю та тютюнопаління ; тільки половина молоді займалася фізичними вправами або будь-яким активним видом спорту; кожна десята молода людина коли-небудь вживала будь-які наркотики; зростає захворюваність на наркологічні розлади серед молоді [29,31].

Рекомендації щодо покращення індикатору наступні: розробити та запровадити Національну програму дій щодо збереження здоров'я та формування здорового способу життя молоді; організувати підготовку спеціалістів, які працюють з молоддю, із питань збереження здоров'я та формування здорового способу життя молоді; запровадити систему інтернетсамопомогі молоді щодо збереження здоров'я; запровадити широкомасштабну інформаційну підтримку пропаганди здорового способу життя та профілактики захворювань.

Шостим індикатором становища молоді в Національних показниках становища молоді України визначено «Мобільність молоді». Метою аналізу є підвищення рівня мобільності молоді в професійній, освітній та особистій сферах. Динаміка показників мобільності молоді України представлена на рис. 2.8.

Аналіз динаміки індикатору 6 «Мобільність молоді» Національних показників становища молоді в Україні показав зростання зовнішньої потенційної міграції молоді. Крім того, знизилася частка молоді, яка виїздила за межі України, переважно за рахунок скорочення потоків міграції до Російської Федерації.

Рекомендації щодо покращення індикатору наступні: розширити програми обміну студентами, молоддю, молодими науковцями як в межах країни, так і за кордон; внести до пріоритетів державної програми «Молодь України» такий напрям, як «сприяння й активізація територіальної мобільності молоді з метою створення сприятливих умов для розвитку і самореалізації української молоді»; розробити програми щодо активізації зворотної міграції; забезпечити розвиток культурно-розважальної інфраструктури на рівні територіальних громад (розвиток культурнопобутової сфери, створення молодіжних центрів, молодіжних просторів тощо).

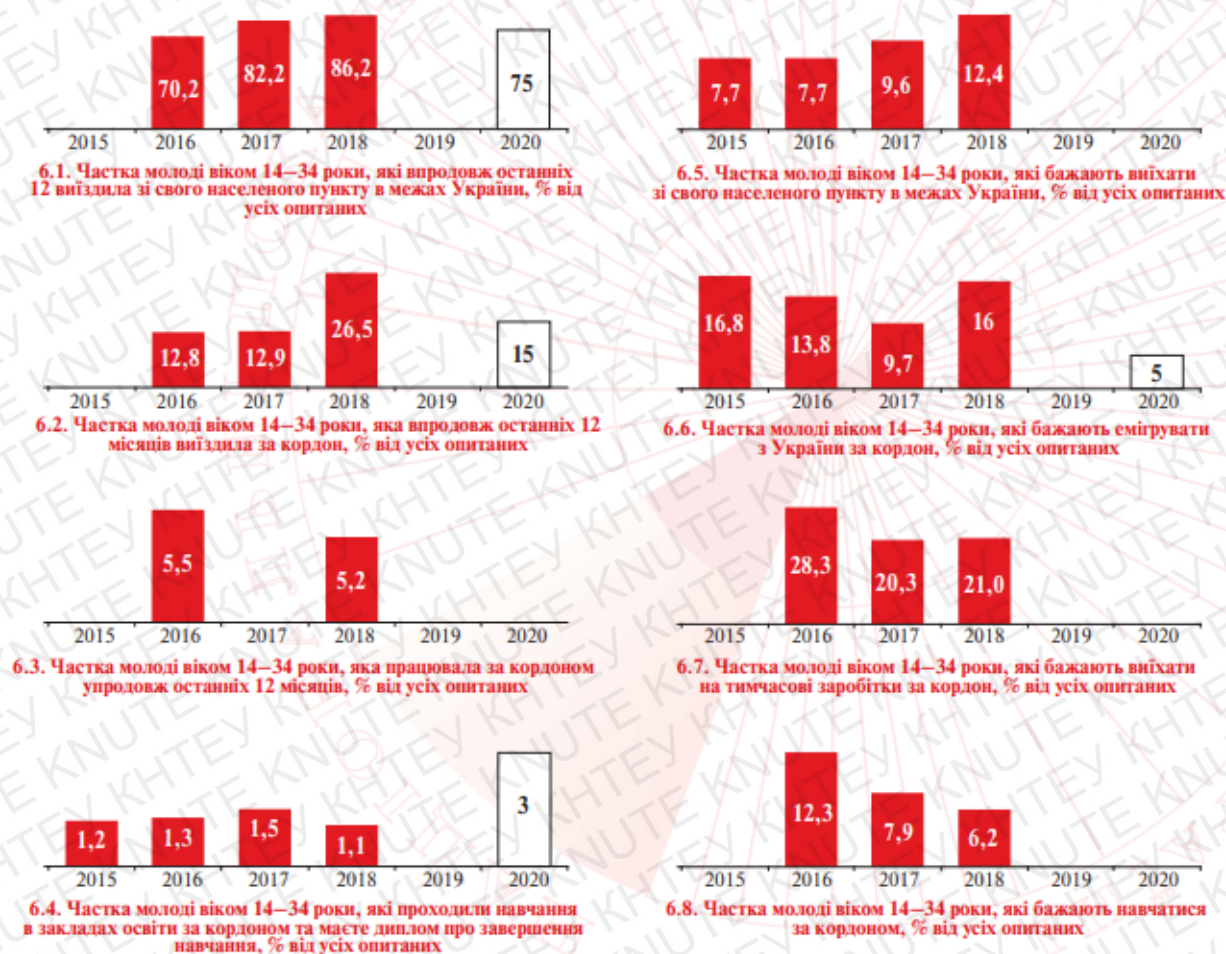
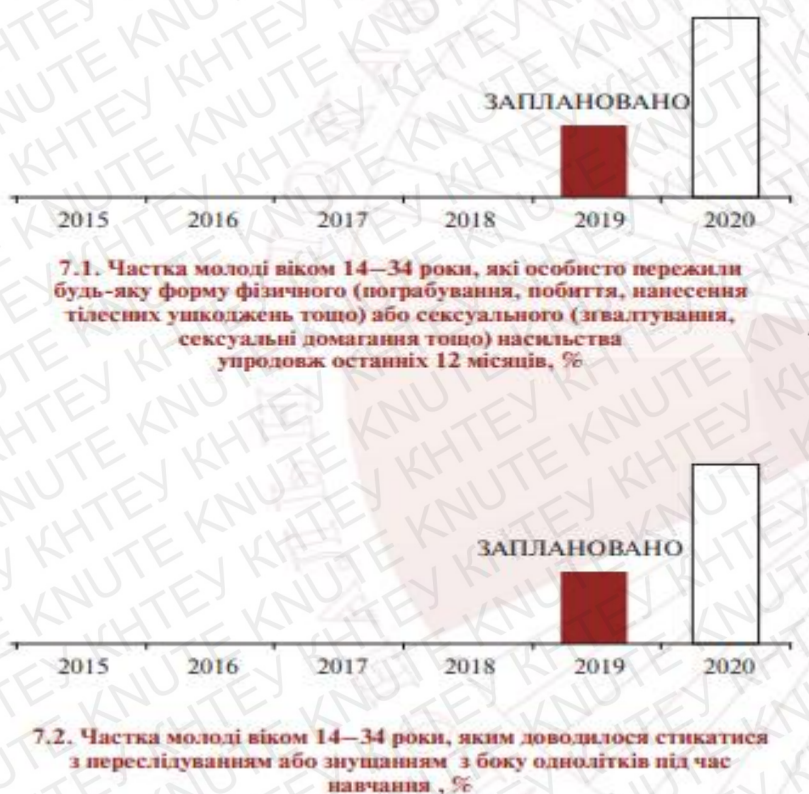

Рис . 2.8. Динаміка індикатору 6 «Мобільність молоді» Національних показників становища молоді в Україні

Джерело : сформовано автором за [29,31]

Сьомим індикатором становища молоді в Національних показниках становища молоді України визначено «Безпека та захищеність молоді». Метою аналізу є зниження рівня правопорушень та підвищення обізнаності стосовно прав людини у молодіжному середовищі . Динаміка показників безпеки та захищеності молоді України представлена на рис. 2.9.

**Рис. 2 .9. Динаміка індикатору 7 «Безпека та захищеність молоді»
Національних показників становища молоді в Україні**

Джерело: сформовано автором за [29,31]

Аналіз динаміки індикатору 7 «Безпека та захищеність молоді» Національних показників становища молоді в Україні показав низький рівень обізнаності молоді про свої права .

Рекомендації щодо покращення індикатору наступні: проводити інформаційні заходи щодо підвищення обізнаності молоді стосовно своїх прав і обов’язків [29,31].

Восьмим індикатором становища молоді в Національних показниках становища молоді Україні визначено «Громадянська активність та залученість молоді». Метою аналізу є залучення молоді до активної громадянської діяльності та активізація участі у суспільно -політичному житті.

Динаміка показників громадянської активності та залученості молоді України представлена на рис. 2 .10.

Рис. 2.10. Динаміка індикатору 8 «Безпека та захищеність молоді» Національних показників становища молоді в Україні

Джерело: сформовано автором за [29,31]

Аналіз динаміки індикатору 7 «Громадянська активність та залученість молоді» Національних показників становища молоді в Україні показав зниження рівня громадянської і політичної активності молоді. Крім того, знизився рівень залученості молоді до волонтерської діяльності. Тільки половина молоді спілкується виключно українською мовою в усіх сферах життя. Рекомендації щодо покращення індикатору наступні: сприяти залученню молоді до волонтерської роботи, наприклад, шляхом створення Національної волонтерської служби в Україні; впровадити дієві механізми залучення молодих людей до діяльності державних органів влади й місцевого самоврядування; надавати підтримку молодіжним ініціативам, волонтерському руху; розширити заходи, спрямовані на підвищення рівня

патріотизму молоді [29,31].

Дев'ятим індикатором становища молоді в Національних показниках становища молоді Україні визначено «Реалізація молодіжної політики». Метою аналізу є: підвищення ефективності реалізації молодіжної політики. Динаміка показників реалізації молодіжної політики України представлена на рис. 2.11.

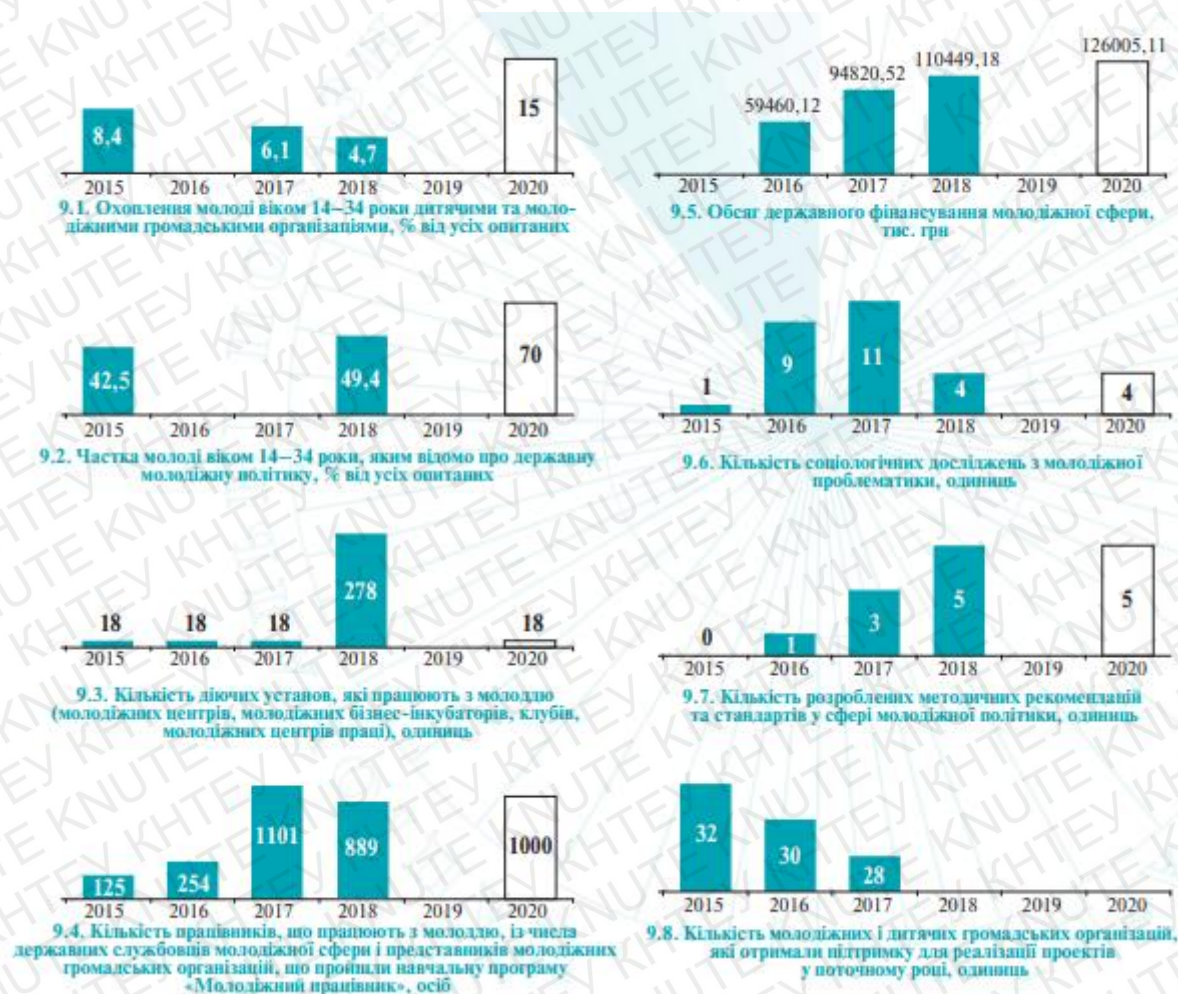

Рис. 2.11. Динаміка індикатору 8 «Реалізація молодіжної політики»
Національних показників становища молоді в Україні

Джерело: сформовано автором за [29,31]

Аналіз динаміки індикатору 8 «Реалізація молодіжної політики» Національних показників становища молоді в Україні показав низький рівень знань молоді про молодіжну політику; низький рівень методичного забезпечення молодіжної галузі; низький рівень фінансування молодіжної

політики [29,31]. Рекомендації щодо покращення індикатору наступні: запровадити механізми інституційної підтримки дитячих і молодіжних громадських організацій , особливо що стосується об'єднань на регіональному та місцевому рівнях; забезпечити систему підвищення кваліфікації працівників державних структур і представників громадських об'єднань, що працюють з молоддю; впроваджувати програму «Молодіжний працівник » з підготовки регіональних працівників молодіжної сфери; посилити науково-методичне забезпечення формування державної молодіжної політики , розробки й впровадження нових методик і технологій роботи з різними категоріями молоді.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛТИКИ В УКРАЇНІ

З метою забезпечення створення додаткових можливостей для становлення, розвитку та підвищення рівня конкурентоспроможності молоді, реалізації її конституційних прав і свобод, утвердження у молодіжному середовищі здорового способу життя, сприяння ініціативі та активності молодих громадян в усіх сферах життєдіяльності суспільства й держави Указом Президента України 94/2021 від 12.03.2021 було затверджено Національну молодіжну стратегію до 2030 року [42]. Візія та місія Національної молодіжної стратегії України до 2030 року представлена на рис. 3.1.

Візія - молодь свідома, відповідальна та економічно активна, має високий рівень життєстійкості, самостійності й спроможності, інтегрована у суспільне життя країни та адаптована до викликів сучасного світу

Місія - створюємо можливості для молоді, яка проживає в Україні, бути конкурентоспроможною, брати участь у житті суспільства і як свідомі громадяни робити свій внесок у подальший розвиток українського суспільства

Рис. 3 .1. Візія та місія Національної молодіжної стратегії України до 2030 року.

Джерело: сформовано автором за [29,42]

Пріоритети реалізації Національної молодіжної стратегії України до 2030 року представлені на рис. 3.2.

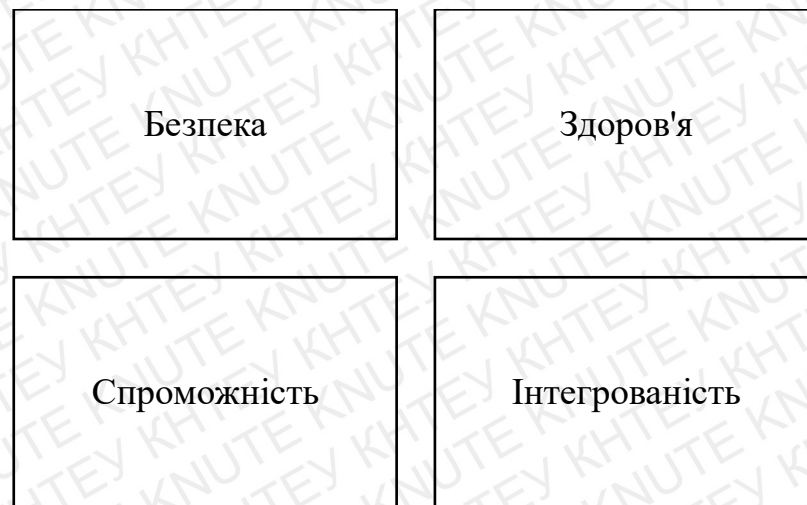

Рис. 3.2. Пріоритети реалізації Національної молодіжної стратегії України до 2030 року

Джерело: сформовано автором за [29,42]

Отже, безпека, як перший пріоритет Національної молодіжної стратегії України до 2030 року відображається у підвищенні безпечності середовища й посиленні життєстійкості молоді. Брак безпечних та передбачуваних умов життя впливає на весь комплекс життєвих рішень молоді. Особливо гостро це проявляється у період створення сім'ї та народження дітей, коли молодь вперше стикається з відповідальністю за життя іншої людини та з необхідністю взаємодії із суспільними та державними інституціями з ймовірно низьким рівнем довіри через стереотипне сприйняття механізмів державного управління, високий рівень бюрократичних процесів, недостатній рівень якості надання державних послуг і впровадження в життя цифрових технологій. Викликом для перехідного українського суспільства є зміна ціннісних пріоритетів молодих батьків - люди, в яких до створення сім'ї переважали цінності самовираження, після народження дітей так чи інакше стикаються із непередбачуваністю і відчуттям тривоги (щодо рівня доходів, системи охорони здоров'я, освіти, роботи, інфраструктури тощо). Це може призвести до зосередженості на власній вразливості, замиканні на близькому

оточенні, психологічному дискомфорті та інших проявах цінностей виживання або на прагненні до еміграції як збереження цінностей самовираження [29,42].

Для забезпечення підвищення безпечності середовища та посилення життєстійкості молоді необхідним є: зниження рівня невизначеності зовнішнього середовища шляхом отримання знань про засади функціонування держави і суспільства; подолання наслідків впливу радянського періоду (недовіра до державних інституцій, прагнення слабкої держави, невіра у власну спроможність); посилення життєстійкості, що допомагає справлятися з небезпечними ситуаціями, асоціальною поведінкою, ризиками, які супроводжують перехід молоді від дитинства до дорослого життя; розвиток безбар'єрного простору; безпечне поводження із соціальними мережами та Інтернетом; запобігання та протидія будь-яким формам насильства проти молоді (домашнє насильство, булінг (цькування), мобінг тощо); формування у молодих батьків відповідального ставлення до виховання своїх дітей шляхом підвищення рівня власної поінформованості та адаптації найкращих світових практик з виховання дітей і батьківства; популяризація та поширення практики позитивного батьківства; надання психологічної допомоги, у тому числі молодим сім'ям; підтримка і надання послуг молодим сім'ям, зокрема тим, що потрапили у складні життєві обставини [29,42].

Здоров'я як другий пріоритет Національної молодіжної стратегії України до 2030 року відображається у формуванні навичок здорового способу життя, розвитку та збереженні фізичної культури, культури здорового харчування та психогігієни. Для забезпечення формування навичок здорового способу життя, розвитку фізичної культури, культури здорового харчування та психогігієни необхідним є: психопрофілактика факторів стресу та психотравмуючих ситуацій, у тому числі таких, що пов'язані з тимчасовою окупацією території України, бойовими діями, вимушеним переміщенням молоді та іншими соціально негативними подіями;

популяризація здорового способу життя, збереження репродуктивного здоров'я, принципів здорового харчування, відповідних знань і навичок щодо соціально безпечної поведінки; розширення переліку медичних послуг для молоді, а також консультування і супроводження з питань фізичного та психічного здоров'я, вакцинації, запобігання інфекційним та неінфекційним захворюванням, у тому числі таким, що передаються статевим шляхом; підвищення якості надання медичних послуг для молоді у закладах охорони здоров'я, у тому числі через лікарів загальної практики - сімейних лікарів, а також у клініках, дружніх до молоді; підтримка наукових розробок з удосконалення системи фізичного виховання за співпраці фахівців у сферах охорони здоров'я, освіти, фізичної культури та спорту; діагностика, виявлення проявів вживання психоактивних речовин, різних форм залежності, запобігання їх виникненню, а також палінню; сприяння розвитку неформальних спортивних рухів (брейкданс, паркур, бітбокс, діджеїнг, стрітбол, ролерблейдинг, скейтбординг, сноубординг тощо), вуличних тренувань та фізичної культури [29,42].

Спроможність як третій пріоритет Національної молодіжної стратегії України до 2030 року реалізується через підвищення рівня участі молоді в суспільному житті, посиленні конкурентоспроможності молоді, формуванні в неї громадянських компетентностей. Для реалізації означеного вище пріоритету необхідним є: створення можливостей для особистісного зростання молоді, орієнтованих на різні вікові групи; формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для самореалізації, зокрема підприємливості та фінансової грамотності; розвиток лідерських навичок; створення умов для свідомого вибору професійної діяльності через практику і стажування, розширення доступу до навчання та інших освітніх можливостей, орієнтованих на ринок праці; ознайомлення молоді з процесами державотворення, діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування, популяризація державної служби; створення умов для утвердження серед молоді принципів доброчесності; розвиток громадянських

компетентностей; заохочення молоді до отримання якісної освіти (STEM-освіти, STEAM-освіти), проведення досліджень та оволодіння науково-технічними, інженерними професіями; просування (промоція) креативних індустрій серед молоді; сприяння створенню умов для розвитку спроможності інститутів громадянського суспільства у молодіжній сфері; покращення цифрових компетентностей молоді та забезпечення доступу до нового покоління цифрової інфраструктури; забезпечення доступу молоді до високошвидкісного Інтернету [29,42].

Інтегрованість як четвертий пріоритет Національної молодіжної стратегії України до 2030 року реалізується через підвищення самостійності, мобільності, соціальної й культурної включеності в українське суспільство та світ. Викликами у створенні рівних можливостей для молоді, її інтегрованості в суспільне життя України та світу є брак суб'єктності, низький рівень обізнаності про різноманітність способів життя різних груп молоді, існуючі бар'єри для включення молоді в соціальне, громадське та економічне життя. Важливими у цьому напрямі є сприяння соціальній і культурній інтеграції у всій її багатоманітності та посилення толерантності і солідарності молодих громадян. Результатом інтеграції буде більш активне включення різних груп молоді, у тому числі вразливих та соціально відокремлених груп, у суспільне життя, підвищення мобільності, взаємодії між різними культурами і субкультурами.

Реалізація Національної молодіжної стратегії України до 2030 року планується здійснювати у два етапи. На першому етапі (2021 - 2022 роки) передбачається: удосконалення нормативно -правової бази щодо забезпечення реалізації державної молодіжної політики, яка відповідає сучасним світовим практикам та забезпечує впровадження ефективних механізмів та інструментів для роботи з молоддю; розроблення та затвердження державних цільових програм, інших програм, які спрямовані на вирішення питань молоді на всіх рівнях урядування [29,42].

На другому етапі (2022 - 2030 роки) передбачається: забезпечення

ефективного виконання нормативно-правових актів, державних цільових програм, інших програм, спрямованих на вирішення питань молоді на всіх рівнях урядування; виконання міжнародних договорів у молодіжній сфері ; проведення оцінки ефективності реалізації молодіжної політики; розроблення за результатами оцінки рекомендацій про становище молоді , їх обговорення і презентація за участю експертів та інших заінтересованих сторін; подальше удосконалення законодавства у сфері молодіжної політики.

Стратегія передбачає на всіх етапах її реалізації спільну та скоординовану діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування у партнерстві з інститутами громадянського суспільства , установами та закладами, що працюють з молоддю , молодіжними центрами, фахівцями, що працюють із дітьми та молоддю, молодіжними працівниками, молодіжними консультативно-дорадчими органами, органами учнівського та студентського самоврядування, міжнародними організаціями, представниками роботодавців, бізнесу, а також за безпосередньою участю молоді.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У випускній кваліфікаційній роботі запропоновано вирішення наукової проблеми, яка полягає у поглибленні теоретичних засад формування та реалізації державної молодіжної політики та розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення в Україні. Результати тенденцій та закономірностей формування та реалізації державної молодіжної політики дозволили відповідно до поставленої мети та завдань зробити наступні висновки та узагальнення:

1. У процесі дослідження теоретико-методологічних засад виявлено, що у сучасній літературі існує багато концептуальних підходів до дослідження питань формування та реалізації державної молодіжної політики. Узагальнено теоретичні підходи щодо визначення державної молодіжної політики. Запропоновано авторське визначення державної молодіжної політики як комплексної системи заходів, щодо розвитку сфери молоді, яка здійснюється у всіх сферах суспільства.

2. Запропоновано напрями систематизації принципів, завдяки яким формується та реалізується державна молодіжна політика, а саме суспільно-інституційний, інституційно-організаційний, соціально-інституційний. Визначено мету та завдання формування та реалізації державної молодіжної політики.

3. Систематизовано напрями формування та реалізації державної молодіжної політики, а саме: працевлаштування молоді; громадянська освіта; здоровий та безпечний спосіб життя; волонтерська діяльність серед молоді; міжнародне молодіжне співробітництво; регіональна молодіжна політика; співпраця з інститутами громадянського суспільства. Систематизація напрямів сприятиме досягненню мети та виконанню завдань формування та реалізації державної молодіжної політики.

4. Реалізація ефективної державної молодіжної політики в умовах децентралізації можливе лише за умови об'єднання зусиль і координації

діяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та молодіжного представництва. Регіональний рівень має відповідати за реалізацію молодіжної політики в рамках підходів, запропонованих на національному рівні. На регіональному рівні також можуть бути розроблені та ухвалені регіональні програми, орієнтовані на потреби молоді, з урахуванням місцевих особливостей. Місцевий рівень характеризується тим, що децентралізація передбачає збільшення відповідальності на місцях, перегляд можливостей для реалізації молодіжної політики на місцевому рівні, відповідно функцій основних гравців.

5. На національному рівні центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної молодіжної політики України є Міністерство молоді та спорту, яке відповідно до покладених на нього завдань в умовах децентралізації виконує функції. В структурі Міністерства молоді та спорту України питаннями формування та реалізації молодіжної політики опікується департамент молодіжної політики, організаційна структура якого представлена.

6. Проаналізовано результати виконання державної цільової соціальної програми “Молодь України” на 2016-2020 роки за наступними напрямками: формування громадянської позиції, національно-патріотичне виховання, здоровий спосіб життя молоді, розвиток неформальної освіти, зайнятість молоді, житло для молоді, партнерська підтримка молоді, що проживає на тимчасово окупованій території України, та внутрішньо переміщених осіб, надання фінансової підтримки молодіжним та дитячим громадським організаціям.

7. Здійснено моніторинг та оцінювання ефективності реалізації державної молодіжної політики України, використовуючи систему національних показників становища молоді в Україні, які надали змогу дослідити становище молоді в Україні; проаналізувати зміни, які відбуваються в молодіжному середовищі; виявити недоліки та неузгодження у формуванні молодіжної політики; порівнювати українські та міжнародні показники

становища молоді та реалізації молодіжної політики; провести моніторинг та оцінку ефективності впровадження молодіжної політики в Україні.

8. Визначено напрями удосконалення державної молодіжної політики України, які представлені в Національній молодіжній стратегії до 2030 року. Реалізація Національної молодіжної стратегії України до 2030 року планується здійснювати у два етапи. На першому етапі (2021 - 2022 роки) передбачається: удосконалення нормативно-правової бази щодо забезпечення реалізації державної молодіжної політики, яка відповідає сучасним світовим практикам та забезпечує впровадження ефективних механізмів та інструментів для роботи з молоддю; розроблення та затвердження державних цільових програм, інших програм, які спрямовані на вирішення питань молоді на всіх рівнях урядування. На другому етапі (2022 - 2030 роки) передбачається: забезпечення ефективного виконання нормативно-правових актів, державних цільових програм, інших програм, спрямованих на вирішення питань молоді на всіх рівнях урядування; виконання міжнародних договорів у молодіжній сфері; проведення оцінки ефективності реалізації молодіжної політики; розроблення за результатами оцінки рекомендацій про становище молоді, їх обговорення і презентація за участю експертів та інших заінтересованих сторін; подальше удосконалення законодавства у сфері молодіжної політики.

9. Стратегія передбачає на всіх етапах її реалізації спільну та скоординовану діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування у партнерстві з інститутами громадянського суспільства, установами та закладами, що працюють з молоддю, молодіжними центрами, фахівцями, що працюють із дітьми та молоддю, молодіжними працівниками, молодіжними консультативно-дорадчими органами, органами учнівського та студентського самоврядування, міжнародними організаціями, представниками роботодавців, бізнесу, а також за безпосередньою участю молоді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артеменко І. Взаємодія суб'єктів формування і реалізації молодіжної політики в Україні: вибір моделі / І. Артеменко // Аспекти публічного управління. – 2017. – Том 5, № 1-2 (39-40). – С. 19-25.
2. Бородін Є. І. Держава і молодь: історія ювенального законодавства в Україні (середина 80-х – початок 90-х років ХХ ст.) / Є. І. Бородін. – Київ : Укр. центр політ. менеджменту, 2014. – 238 с.
3. Бородін Є. І. Державна молодіжна політика в Україні: процес формування та розвитку (1991-2004 рр.) : монографія / Є. І. Бородін. – Дніпропетровськ : Пороги, 2018. – 429 с.
4. Васильєв А. О. Еволюція нормативно-правової бази державної молодіжної політики незалежної України / А. О. Васильєв. – Режим доступу : www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2011-1/doc/5/06.pdf.
5. Головатий М. Ф. Державна молодіжна політика як феномен суспільного розвитку і нова парадигма державотворення у країнах перехідного стану / М. Ф. Головатий. – Режим доступу : politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=8&n=23&c=258.
6. Головатий М. Ф. Молодіжна державна політика / М. Ф. Головатий // Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко ; за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ : Генеза, 2014. – 736 с.
7. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / за заг. ред. Ф. М. Рудич. – Київ : Парлам. вид-во, 2016. – 412 с.
8. Державна молодіжна політика в Україні : словник термінів нормативно-правових актів / авт.-упоряд. Є. І. Бородін. – Дніпропетровськ : Герда, 2012. – 337 с.

9. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016-2020 : затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 18 лют. 2016 р. № 148. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-п>.

10. Державна молодіжна політика в Україні: світовий і національний досвід формування та реалізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/journal/1740/>.

11. Державна молодіжна політика: здобутки та невирішені проблеми. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://studopedia.com.ua/1_53125_molodizhna-politika-nezalezhnoi-ukraini-z--roku.html

12. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ11_u.htm

13. Державні молодіжні програми в Україні / [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://studopedia.com.ua/1_53129_derzhavni-molodizhni-programi-v-ukraini.html

14. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – Київ ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. – Т. 2. – 324 с.

15. Дорожня карта реформування молодіжної сфери / Міністерство молоді та спорту України. – Режим доступу : <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/21390>.

16. Закон України «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» 15 грудня 1992 року № 2859-XII [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>.

17. Ильинский И. М. Молодежь и молодежная политика. Философия. История. Теория / И. М. Ильинский. – М. : Голос, 2011. – 696 с.

18. Коваль Г. В. Розвиток державної молодіжної політики: теорія, методологія, механізми реалізації : монографія / Г. В. Коваль. – Миколаїв :

Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2018. – 432 с. – Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/monograf/72/1.pdf>.

19. Когут О. Розумна молодіжна політика – запорука успіху держави / О. Когут. – Режим доступу : moreg.vis-design.com/?action=news¶m1=9227.

20. Коломоець Т. О. Адміністративно-правове регулювання в галузі молодіжної політики в Україні: організаційно-правові аспекти : монографія / Т. О. Коломоець, Д. Є. Андрєєва. – Запоріжжя : ЗНУ, 2019. – 192 с.

21. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. : із змінами. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

22. Концепція національної молодіжної політики України. – Режим доступу http://www.experts.in.ua/fabrika/m_politika/materiali_f/detail.php?ID=20528.

23. Крутій О. М. Комплексний механізм діалогової взаємодії органів влади і громадськості / О. М. Крутій. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua/ejournals/DeBu/2010-1/doc/4/01.pdf.

24. Кудренко Б. В. Основи та особливості взаємодії молодіжних організацій та об'єднань і органів державної влади / Б. В. Кудренко. – Режим доступу : www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=181.

25. Кулік В. Молода Україна: сучасний організований молодіжний рух та неформальна ініціатива : дослідження / В. Кулік, Т.Голубоцька, О. Голубоцький. – Київ : Центр дослідж. проблем громад. сусп-ва, 2020. – 460 с.

21. Лібанова Е. М. Сім'я та сімейні відносини в Україні: сучасний стан і тенденції розвитку : монографія / Е. М. Лібанова, С. Ю. Аксьонова, В. Г. Бялковська ; Ін-т демографії та соц. дослідж. НАН України ; Укр. центр соц. реформ, Фонд народонаселення ООН. - К., 2019. - 247 с.

22. Лозовицький О. С. Доктрина молодіжної політики України як основа формування, розвитку й ефективної реалізації сучасної конкурентоспроможної особистості / О. С. Лозовицький. – Режим доступу : www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=35666.

23. Лук'янова Н. Державна молодіжна політика в Україні: світовий і

національний досвід формування та реалізації / Н. Лук'янова. – Режим доступу : www.viche.info/journal/1740.

24. Манхейм К. Проблемы молодежи в обществе / К. Манхейм // Диагноз нашего времени. – М., 2004. – С. 441-456

25. Модель реалізації молодіжної політики в умовах децентралізації // Веб-сайт Ініціативи «Децентралізація». – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/youth/molod-v-oth>

26. Молодіжна політика в Україні: аспекти державного та громадського розвитку / упоряд. О. Я. Хаснутдінов. – Київ : Б-ка Київ. міськ. орг. НДП, 2020. – 15 с.

27. Молодіжна політика Європейського Союзу. Перспективи та шляхи запровадження в Україні: тренінг. посіб. – Донецьк, 2012. – 104 с.

28. Основи публічної політики та управління : навч. посіб / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович та ін. – Київ : НАДУ, 2018. – 312 с.

29. Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України- Режим доступу : <https://mms.gov.ua/>

30. Офіційний портал Верховної ради України - Режим доступу : <https://www.rada.gov.ua/>

31. Офіційний сайт ДУ Державний інститут сімейної та молодіжної політики - Режим доступу : <https://dismp.gov.ua/natsionalni-pokaznykystanovyshcha-molodi-iak-instrument-monitorynhu-j-otsinky-efektyvnosti-realizatsii-molodizhnoi-polityky-v-ukraini/>

32. Перепелиця М. П. Державна молодіжна політика в Україні: (регіональний аспект) : монографія. – Київ : Укр. ін-т соц. дослідж., Укр. центр політолог. менеджменту, 2019. – 242 с.

33. Представництво ЄС в Україні. Програми ЄС для молоді. – Режим доступу: <http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine>.

34. Савіцький В. Молодіжна політика в сучасних умовах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.zhitomir.info/post_1766.html.

35. Семиноженко В.П. Молодіжна політика в Україні має стати стратегією реалізації життєвих шансів кожної молодої людини / В.П. Семиноженко. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.semynozhenko.net/documents/155/>

36. Сіверс З. Ф. Особливості соціальних уявлень та настановлень сучасної молоді щодо політико-правових інститутів / З. Ф. Сіверс // Наукові студії із соціальної та політичної психології. - 2016. - Вип. 37. - С. 62-72.

37. Социология молодежи : учебник / ред. В. Т. Лисовский. – СПб. : Изд-во СПбГУ, 2006. – 458 с.

38. Социология молодежи: учебник для акад. бакалавр. / под ред. Р.В. Ленькова. - М.: Юрайт, 2015. - 416 с.

39. Соціальні проблеми працевлаштування молоді / О.М. Балакірєва (керівник авт. кол.). В.В. Онікієнко, О.В. Валькована та ін. - К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2014.-144 с.

40. Соціологічне дослідження «Молодь України - 2019» / Інфографіка. - Режим доступу : https://www.gfk.com/fleadmin/user_upload/dyna_content/UA/Molod_Ukraine_2019_Infographics_UA.Pdf

41. Указ Президента України «Про Стратегію розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року» від 27 вересня 2013 року № 532/2013 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/532/2013>.

42. Указ Президента України «Про Національну молодіжну стратегію до 2030р» від 12 березня 2021 року № 94/2021 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/94/2021#Text>

43. Участь молоді в процесах реформування держави. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів

України про становище молоді в Україні (за підсумками 2019 року) / Держ. інт сімейної та молодіжної політики; [редкол.: Жданов І. О., гол. ред. колег., Ярема О. Й. та ін.]. - Київ : ДП «Редакція інформаційного бюлетеня «Офіційний вісник Президента України», 2020. - 100 с.

44. Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації. - Тернопіль : Терно-граф, 2017. - 100с.

45. Хмелярчук М. І. Зайнятість і соціальний захист молоді : монографія / М. І. Хмелярчук ; НАН України, Ін-т регіон. досліджень. - Л., 2013. - 126 с.

46. Цветков В.В. Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект). -Х. : Вид-во «Право», 2006. - 192 с.

47. Ціннісні орієнтації сучасної української молоді. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2018 року) / [редкол. : Жданов І. О., гол. ред. колег., Ярема О. Й., Беляєва І. І. та ін.]. К. : Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2019. – С. 189

48. Шаульська Л. В. Стратегія розвитку трудового потенціалу України: Монографія / Л. В. Шаульська / НАН України. Ін-т економіки промисловості. – Донецьк, 2015. – 502 с.

49. Яременко О., Балакірєва О., Вакуленко О. та ін. Формування здорового способу життя молоді: проблеми і перспективи: навч. посіб. для слухачів курсів підвищення кваліфікації держслужбовців. Київ: Укр. ін-т. соц. дослідж., 2015. 207 с.

50. UNESCO. URL: <http://en.unesco.org>.

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на тему:
ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ
МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Студента 2 курсу, 5мз групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
спеціалізації «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Козачука
Богдана
Ігоровича

Науковий керівник
д. е. н.
доцент

(підпис керівника)

Новікова
Наталя
Леонідівна

Гарант освітньої програми
к. е. н.
доцент

(підпис гаранта)

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

Київ 2021

Випускна кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (налічує 50 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 50 сторінок комп'ютерного тексту, у тому числі основний 45 сторінок, містить 2 таблиці, 13 рисунків.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних засад формування та реалізації державної молодіжної політики та розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення в Україні.

Відповідно до мети було визначено коло завдань:

- дослідити сутність та складові державної молодіжної політики;
- охарактеризувати напрями формування та реалізації державної молодіжної політики;
- проаналізувати реалізацію державних програм у сфері молоді в Україні;
- здійснити моніторинг та оцінювання ефективності реалізації державної молодіжної політики в Україні;
- визначити напрями удосконалення державної молодіжної політики України.

Об'єктом дослідження є процес формування й реалізації державної молодіжної політики України.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти формування й реалізації державної молодіжної політики України.

Для досягнення мети випускної кваліфікаційної роботи та вирішення поставлених завдань використано низку загальнонаукових та спеціальних методів дослідження: метод системного підходу та історико-логічний метод – при дослідженні теоретичних аспектів формування та реалізації державної молодіжної політики; методи аналізу та синтезу, групування, узагальнення, перехід від абстрактного до конкретного – при аналізі процесів формування й реалізації державної молодіжної політики; економіко-статистичні – при здійсненні моніторингу та оцінюванні процесів формування й реалізації державної молодіжної політики в Україні.

У першому розділі досліджено теоретико-методичні засади формування та реалізації державної молодіжної політики

У другому розділі проаналізовано тенденції реалізації державної молодіжної політики в Україні

У третьому розділі визначено напрями удосконалення реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Одержані результати можуть бути використані при удосконаленні напрямів реалізації державної молодіжної політики в Україні.

АНОТАЦІЯ

Козачук Богдан Ігорович

«Формування та реалізація державної молодіжної політики України»

У випускній кваліфікаційній роботі досліджено сутність та складові державної молодіжної політики; охарактеризовано напрями формування та реалізації державної молодіжної політики; проаналізовано реалізацію державних програм у сфері молоді в Україні; здійснено моніторинг та оцінювання ефективності реалізації державної молодіжної політики в Україні; визначено напрями удосконалення державної молодіжної політики України.

Ключові слова: державне регулювання, державна молодіжна політика, державна програма, реформа в сфері молоді.

SUMMARY

Kozachuk Bohdan Ihorovych

"Formation and implementation of the state youth policy of Ukraine"

The essence and components of the state youth policy are investigated in the final qualification work; the directions of formation and realization of the state youth policy are characterized; the implementation of state programs in the field of youth in Ukraine is analyzed; monitoring and evaluation of the effectiveness of the implementation of state youth policy in Ukraine;

the directions of improvement of the state youth policy of Ukraine are determined.

Key words: state regulation, state youth policy, state program, youth reform.

**НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ**

**ЦЕНТР АДАПТАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ДО СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

вул. Прорізна, 15, м. Київ, 01601, тел. (044) 278-36-44,
E-mail: center@center.gov.ua, сайт: www.center.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 26548304

від 01.12. 2021р. № 19/94-21 На № _____ від _____ 20__ р.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу
студента 5мз групи,

спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Козачука Богдана Ігоровича на тему:

**«ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ»**

Випускна кваліфікаційна робота виконана на тему «Формування та реалізація державної молодіжної політики України» за змістом відповідає завданню в повному обсязі. Автор продемонстрував достатній рівень володіння матеріалом щодо обраної тематики.

У випускній кваліфікаційній роботі досліджені сутність та складові державної молодіжної політики, визначено напрями формування та реалізації державної молодіжної політики. Автор здійснив ґрунтовний аналіз реалізації державних програм у сфері молоді в Україні, моніторинг та оцінювання ефективності реалізації державної молодіжної політики України, визначив напрями удосконалення молодіжної політики України.

Основні вимоги щодо оформлення випускної кваліфікаційної роботи враховані. В цілому матеріал дослідження викладено послідовно і логічно. Мета досягнута, поставлені завдання переважно виконані.

Випускна кваліфікаційна робота на тему «Формування та реалізація державної молодіжної політики України» рекомендується до захисту

позитивною оцінкою, а її автор Козачук Богдан Ігорович заслуговує на присудження освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

**Директор Центру адаптації державної служби
до стандартів Європейського Союзу,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри державного управління
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка**

Марина КАНАВЕЦЬ

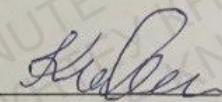
Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Козачук Богдан Ігорович, повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: « Формування та реалізація державної молодіжної політики України» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

«20» 11 2021 року

 (підпис)

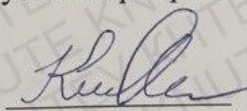
Згода

Я, Козачук Богдан Ігорович, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: “Формування та реалізація державної молодіжної політики України” несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Київського національного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«18» 11 2021 року

Підпис

(Козачук Б.І.)

Прізвище, ініціали